

OB FANFANIJEVIM IN SEGNIJEVIM OBISKU V LONDONU

RAZEN DE GAULLA VSI ZAHODNJAKI ZA POGAJANJE S SOVJETI

Berlinsko vprašanje glavni predmet razgovorov - Zakaj je spremenil stališče kancler Adenauer - Še o sovjetski spomenici bonnski vladi - Velika Britanija in njen vstop v Evropsko skupno tržišče

Ministrski predsednik Fanfani in zunanji minister Segni sta danes zaključila dvodnevni obisk v Londonu, kjer sta bila gosti predsednika Macmillana in zunanjega ministra Homa. S tem obiskom se dejansko zaključuje izredno živahna diplomatska dejavnost, ki jo je v zadnjih tednih razvil angleški ministrski predsednik. Profi koncu decembra se je Macmillan namreč sestel s predsednikom Kennedyjem, zatem se je srečal z De Gaullem in Adenauerjem in te dni še z že omenjenima italijanskima državnikoma.

Očitno je, da vsi ti razgovori niso bili le običajni stiki med najvišjimi predstavniki držav, temveč so zasledovali natančno določen cilj. Kot znano, sta se Kennedy in Macmillan na sestanku, ki je bil 22. decembra na Bermudih, med drugim dokončno sporazumela, naj se takoj vzpostavijo stiki s Sovjeti, da se ugotovi, ali obstaja kakšna možnost za rešitev berlinskega vprašanja. Zato je ameriški veleposlanik v Moskvi Thompson dobil nalogo, naj brž po Novem letu prične razgovore s sovjetskimi državniki. Kennedy in Macmillan sta sprejela ta sklep, čeprav sta vedela, da se z njim popolnoma ne strinjajo vsi zahodni zavezniki in zlasti De Gaulle ter Adenauer.

STALIŠČE DE GAULLA

O francoskem predsedniku je znano, da načelno zagovarja stališče, naj pobudo za pogajanja dajo Sovjeti, češ da so le ti krivi sedanjega zapletenega stanja v bivši nemški prestolnici. Še manj navdušenja za takšne razgovore pa je kazal kancler Adenauer, ki je pri vsej stvari še najbolj prizadet.

Macmillan je zato na Bermudih v prvi vrsti prevzel nalogo, da pridobi za skupni angloameriški načrt ostale zaveznike in zlasti De Gaulle ter Adenauerja. Zdi se, da prvi razgovor z De Gaullem ni bil kdovekako uspešen in da francoski predsednik še vedno vztraja na svojem znanem stališču. Bistveno drugačno pa je baje v zadnjem času mnenje kanclerja Adenauerja, ki naj bi bil prejšnji teden po razgovorih z Macmillanom skoraj v celoti osvojil angloameriški načrt. Če bi se sedaj izkazalo, da se z njim strinja tudi Italija, bi se De Gaulle znašel pred težko izbiro: sprejeti bi moral soglasno stališče vseh ostalih zaveznikov ali pa ostati popolnoma osamljen.

V zahodnih krogih je vzbudilo nemalo začudenja dejstvo, da je Macmillan imel še najmanj težav v Bonnu, saj so vsi pričakovali, da bo prav tu naletel na najtrši o-

reh. Zato se danes mnogi sprašujejo, kakšni so vzroki tega nenadnega preokreta zahodnonemške politike. Večina sodi, da je k temu odločilno pripomogla spomenica, ki so jo Sovjeti že 27. decembra izročili zahodnonemškemu veleposlaniku v Moskvi Krollu in ki jo je bonnska vlada objavila prav ob Macmillanovem prihodu v zahodno Nemčijo.

SOVJETI SNUBJO

Kar je v svetu vzbudilo največ začudenja, niso le predlogi, ki jih zdaj Nemcem stavljajo Sovjeti, temveč predvsem izredno spravljen duh, ki preveva spomenico, ter nekatere zelo laskave trditve na račun nemškega naroda. Medtem ko je sovjetska propaganda zlasti zadnja leta slikala Zahodno Nemčijo kot leglo militarizma, govori zdaj spomenica o »marljivem nemškem narodu« in med drugim pristavlja, da sta Nemška federalna republika in Sovjetska zveza »dve največji evropski državi«, ki imata »skupno korist, da se izogneta novi vojni«.

Spomenica hudo obtožuje zlasti Ameriko, Anglijo in Francijo ter Nemce opozarja, da tem trem velesilam niso »pri srcu težnje nemškega naroda ali pravice zahodnonemškega prebivalstva«, temveč da jim je le mar, kako bi druge države atlantskega zavezništva zaradi svojih koristi držale v strahu in odvisnosti. To naj bi bil tudi vzrok dosedanjega ameriškega, angleškega in francoskega nasprotovanja sporazumu o razorožitvi in o zahodnem Berlinu.

Odločilni so predvsem politični činitelji

To bi bil torej glavni vzrok, da je Adenauer iznenada spremenil stališče in da je Macmillan v glavnem uspešno zaključil svoj zadnji obisk v Bonnu.

Predmet razgovorov med Macmillanom in predstavniki ostalih evropskih zaveznikov držav seveda niso bili le odnosi med Vzhodom in Zahodom in zlasti pereče vprašanje zahodnega Berlina, temveč tudi druga vprašanja, od katerih je treba v prvi vrsti omeniti Evropsko skupno tržišče ter raznovrstne oblike zahodnoevropskega političnega in gospodarskega sodelovanja.

Kot znano, bi se sedaj tudi Anglija rada vključila v Evropsko skupno tržišče, le da pri tem postavlja določene pogoje, ki jih sedaj že proučujejo strokovnjaki EST. Velika Britanija zahteva, naj se predvsem upošteva posebni položaj, v katerem se na-

Same koristi Zahodne Nemčije zato terjajo — pravijo Sovjeti — da bonnska vlada opusti »svoje revanšistične načrte do Vzhoda in se resno potruži za izboljšanje odnosov s socialističnimi državami«. Na ta način bo lahko navezala plodne trgovinske stike, saj so socialistične države »ocean«, ki lahko vsrka ogromno proizvodov nemške industrije.

Sovjeti skratka vabijo bonnsko vlado na neposredna pogajanja o vseh odprtih vprašanjih in dajejo jasno razumeti, da so pripravljeni na določena popuščanja, a prvi pogoj za to je, da se Zahodna Nemčija otrese vojaškega zavezništva z ostalimi zahodnjaki.

DA BI NE SUMNICILI

Adenauer je, kot znano, sovjetske predloge odklonil in dejal, da se z njimi skuša le ustvariti prepad med Nemčijo in zahodnimi zavezniki.

Mnogi politični opazovalci pa sodijo, da je prav ta spomenica odločilno vplivala, da je zahodnonemški kancler v zadnjem času postal prožnejši in tako rekoč že odobrila začetek novih pogajanj med zahodnjaki in Sovjeti. Če bi namreč Adenauer še zmeraj odklanjal kakršnakoli pogajanja, bi zavezniki lahko pričeli sumiti, da tako ravna, ker želi sam in brez zahodnjakov skleniti neposreden sporazum s Sovjeti. Obstoj spomenice in zlasti delovanje veleposlanika Krolla v Moskvi, ki velja za pobornika sovjetsko-nemških neposrednih pogajanj, bi takšno sumničenje le opravičevala.

haja njeno kmetijstvo, ter naj se nadalje upoštevajo njene obveznosti do Commonwealtha in držav — članic Področja proste izmenjave (EFTA). Anglija je namreč velik uvoznik poljedelskih pridelkov in še večji izvoznik industrijskih proizvodov ter jo zato upravičeno skrbi, kako se bo razvijalo njeno gospodarstvo v sklopu Evropskega skupnega tržišča, ki predvideva enotno gospodarsko politiko, kar pomeni, da se posamezne države vsaj delno morajo oporekati svoji vrhovnosti in se podrediti volji večine.

ANGLEŠKI IZVOZ IN UVOZ

Važnost vprašanja laže razumemo, če pomislimo, da v države Commonwealtha Anglija letno izvozi trikrat večjo količino

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

■ **NEDELJA**, 21. januarja, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski narodni motivi; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Janko in Metka«, pravljica (Wilhelm Grimm - Drago Petkovšek), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj - Odmevi tedna v Trstu; 14.40 Petnajst minut z Duom sa Kvarnera; 16.00 Popoldanski koncert; 17.00 Tvorica sanj, obzornik filmskega sveta; 18.30 Tržaški obiski: »Roman-Piščanci«; 21.30 Koncert Tržaškega kvarteta s sodelovanjem pianista Piera Rattalina - Martucci; Kvintet s klavirjem op. 45 v C-duru; 22.00 Nedelja v športu.

■ **PONEDELJEK**, 22. januarja, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 19.00 Znanost in tehnika - Sergio Beer: »Napredek v lanskem letu«; 20.00 Sportna tribuna; 20.30 Richard Wagner: »Lohengrin«, opera; 1. in 2. dejanje, Zbor Bavarskega radia. Približno ob 21.40 »Opera, avtor in njegova doba«.

■ **TOREK**, 23. januarja, ob: 18.00 Radijska univerza - Tone Penko: Hormoni: »Tudi naša rast in doraščanje sta v zvezi s hormoni«; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Slovenske Lavre - Martin Jevnikar: »Josip Jurčič in Johana Ottova ter Marija Schwentnerjeva«; 22.00 Richard Wagner: »Lohengrin«, opera; 3. dejanje.

■ **SREDA**, 24. januarja, ob: 18.00 Slovenščina za Slovence; 18.30 Italijanski operni pevci: »Rosanna Cartieri in Floriana Cavalli«; 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Stare); 20.30 »Vozniki«, igra v 9 slikah (Filip Terčelj), igrajo člani RO; 22.00 Bartok: Divertimento za godala.

■ **ČETRTEK**, 25. januarja, ob: 18.00 Radijska univerza - Slavko Andrič: Osnovni pojmi geografije; »Polarna luč in nebeški pojavi«; 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja: »Rimske glasbene kapele«; 19.00 Lepo pisanje; 20.30 Znani dirigenti: Eduard van Beinum. Približno ob 21.25 Književnost: »Povesti Libera Bigiarettija« (Josip Tavčar). Približno ob 22.10 Claudio Gorreri: »Kultura New Deal«.

■ **PETEK**, 26. januarja, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Skladbe italijanskih sodobnih avtorjev: Luigi Nono: Skladba za orkester, Salvatore Martirano: Kontrast. Rimski simfonični orkester Italijanske Radiotelevizije vodi Bruno Maderna; 19.00 Sola in vzgoja - Felicità Vodopivec: »Pomanjkanje gonske energije v predšolski dobi«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele 19. stoletja - Guy de Maupassant: »Moj stric Julij«.

■ **SOBOTA**, 27. januarja, ob: 14.40 Sekstet Borut Lesjak; 15.30 »Telefonska kabina«, radijska drama (A. B. van Eyk - Desa Kraševac), igrajo člani RO; 16.10 Vokalni kvartet »The Diamonds«; 17.45 Dante Alighieri: Božanska komedija - Nebesa, 11. spev. (Prevod A. Gradnik, pripravlja B. Tomažič); 18.30 Jazz panorama; 19.00 Pomenek s poslušalkami; 20.40 Zbor »Slava Klavora«; 21.00 Skladbe Čajkovskega: Hamlet, uvertura fantazija op. 67a - Koncert za violino in orkester v D-duru op. 35.

TEDENSKI KOLEDARČEK

21. januarja, **nedelja**: 3 po Razglasenju
22. januarja, **ponedeljek**: Vincencij
23. januarja, **torek**: Zaroka Dev. Marije
24. januarja, **sreda**: Timotej
25. januarja, **četrtek**: Spreobr. sv. Pavla
26. januarja, **petek**: Polikarp
27. januarja, **sobota**: Janez Krizostom

Naval gripe

Iz Anglije so prišle slabe vesti, da so tu pa tam izbruhnile črne koze. Zelo malo se pa bere o drugih boleznih, ki so pobrale že par tisoč ljudi. To so bolezni na dihalnih organih. Za bronhitisom je samo v januarju umrlo 2500 ljudi. Gripa jih je pobrala 531 in zaradi vnetja pljuč je podleglo 2077 oseb. Vse to v času komaj pol meseca. Zdravniki izjavljajo, da so te številke tri do štirikrat višje od povprečja.

Razen De Gaulla vsi zahodnjaki za pogajanje s Sovjeti

(Nadaljevanje s 1. strani)

industrijskih proizvodov kot v države - članice Skupnega tržišča in da zato ne more čez noč spremeniti vsega svojega dosedanjega ustroja zunanje trgovine in se podrediti novi trgovinski politiki evropske gospodarske skupnosti. Zakaj torej Anglija sili v Evropsko skupno gospodarsko tržišče, ko je jasno, da bo imela - vsaj v začetku - od tega le gospodarsko škodo in da bo hkrati hudo ogrožala politično enotnost Commonwealtha?

SPORAZUM V BRUSLJU

Če se je kljub temu odločila za EST, pomeni, da daje v tem trenutku prednost političnim činiteljem in da je hkrati prepri-

Drugo obdobje EST

V nedeljo zjutraj so predstavniki držav - članic Evropskega skupnega tržišča končno dosegli sporazum tudi o skupni kmetijski politiki, ki jo bodo vodili v bodočnosti. S tem pa se je dejansko zaključilo tudi prvo obdobje Evropskega skupnega tržišča in se je pričelo drugo, ki se bo zaključilo konec leta 1964.

Politično najpomembnejše je, da bodo naslednje države - članice, to je Francija, Italija, Zahodna Nemčija, Belgija, Nizozemska in Luksemburška sprejemale vse sklepe z večino glasov in ne soglasno in nihče ne bo imel pravice veta. Sklep bo pravomočen, če bo dobil 12 glasov. Francija, Italija in Nemčija bodo razpolagale s 4 glasovi vsaka, Belgija in Nizozemska bosta imeli po 2. Luksemburška pa en glas.

O kmetijski politiki je bilo sklenjeno, da se bodo do konca leta 1969 odpravile vse carine tudi za kmetijske pridelke in je bil med drugim določen sklad, ki se bo uporabljal tako za uravnovešanje trgovine s poljskimi pridelki kot za razvoj in pomoč kmetijsko zaostalim predelom v območju EST.

Skupna površina držav Evropskega skupnega tržišča znaša kakih 1.163.000 kv. km s 165 milijoni prebivalcev. O tem prevažnem vprašanju pa bomo obširneje pisali v eni prihodnjih števil.

Zemlja se še trese

Že več kot teden dni se pojavljajo na dalmatinski obali hudi potresni sunki. Najhujše so prizadeli kraji pod 1700 metrov visoko goro Biokovo ter na otokih Hvar, Korčula in Brač. Nad 90 odstotkov vseh hiš je porušenih. Do konca prejšnjega tedna so potresomeri zabeležili 40 sunkov. Več kot 80.000 oseb so morali hitro izseliti, celo do Pulja. Na potresnem ozemlju so ostali samo moški v vojaški starosti, ki so jih mobilizirali za prvo pomoč. V nedeljo so novi potresni sunki še nadaljevali uničevalno delo. Čutili so jih tako hudo tudi v Dubrovniku, da so zaprli šole, kina in prepovedali vsakršno zbiranje ljudi. Mrtvi so doslej samo trije, ranjenih pa je nad dvajset oseb. Zelo velika je pa gmotna škoda, ki znaša doslej tri milijarde lir. Sizmologi so ugotovili, da sega potresno ozemlje v notranjost do Mostarja in preko morja do Garganskega polotoka na nasprotni italijanski obali.

čana, da je mogoče trenutno gospodarsko škodo omejiti; če se sprejmejo določeni zaščitni zakoni, ki bodo tudi Angliji olajšali pot h gospodarski in politični integraciji z ostalimi evropskimi državami.

K vstopu Velike Britanije v EST bo nadalje po splošni sodbi mnogo pripomogel tudi sporazum, ki je bil pred dnevi dosežen v Bruslju in s čimer se je dejansko pričelo drugo obdobje Evropskega skupnega tržišča. Če je namreč bil mogoč sporazum o skupni kmetijski politiki med vsemi državami - članicami gospodarske skupnosti, je po splošnem mnenju mogoče doseči tudi sporazum o zahtevah, ki jih postavlja Anglija za priključitev v EST.

Odnosi med Vzhodom in Zahodom, berlinsko vprašanje in problem evropske gospodarske skupnosti so torej tri glavna mednarodna politična vprašanja, ki so danes v središču pozornosti zahodne javnosti in ki so bila tudi glavni predmet pravkar zaključenih razgovorov med angleškimi in italijanskimi državniki.

Iz pogajanj v vojno

Kazalo je, da se bo spor med Nizozemsko in Indonezijo zaradi Nove Gvineje rešil z diplomatskimi pogajanj. V začetku tedna je prišlo že do ostrega spopada na morju. Po sporočilu nizozemskega ministra De Quay se je skušalo večje število indonezijskih vojakov izkrcati na gvinejski obali. Nizozemske bojne ladje so odprle ogenj na sovražne motorne čolne ter so enega zažgale, drugega potopile. Petdeset vojakov so tudi ujeli. Sukarno pa trdi, da so Holanci kar na lepem začeli streljati na indonezijske ladje, ki so se nahajale izven teritorialnih voda. Indonezija je mobilizirala že tri divizije prostovoljcev, katere skuša vtihotapiti na otok. Nizozemski poveljnik admiral Reser pa grozi, da se bo 5000 mož močna in dobro izvežbana posadka pomnožila še za 8000 drugih mož. Kljub vojnim pripravam in streljanju je pa Nizozemska sporočila tajniku Združenih narodov, da je še vedno pripravljena na pogajanja.

Nov pokol v Kongu

Te dni se je zvedelo za nov, zverinski pokol v Kongu. Na Novo leto je skupina kongoških vojakov postrelila dvajset katoliških misijonarjev, ki so delovali na področju severne Katange. Večina misijonarjev je počevala v katoliškem semenišču v Kongolu, ki je sedaj popolnoma razdejano.

Po še nepotrjenih vestih je ob tej priložnosti baje zgubilo življenje tudi večje število gojencev semenišča in nekaj redovnic.

Vest o tragičnem dogodku je imela velik odmev v vsem katoliškem in omikanem svetu. Doslej pa še ni znano, kaj bodo ukrenili Združeni narodi in osrednja kongoška vlada, da se izsledijo krivci.

Položaj v Kongu se je v zadnjih tednih še bolj zaostрил, ker je kongoški parlament nastopil proti dosedanjemu podpredsedniku vlade Gizengi, ki je sedaj zaprt na svojem domu. Gizengo obtožujejo veleizdajstva. Bivši podpredsednik je bil, kot znano, Lumumbov najožji sodelavec in naslednik. Položaj postaja torej čedalje bolj zapleten in pot do pomiritve je še zelo dolga.

Južni Tirol spet v središču mednarodne pozornosti

Vse je že nekam kazalo, da se bodo vsaj pogajanja zaradi Južne Tirolske nadaljevala med Avstrijo in Italijo. Položaj pa postaja vedno bolj zapleten, ker so vmes že mrtvi in bolni. V bocenski ječi sta umrla dva politična pripornika, in sicer Höfler in te dni Anton Gostner. Po pisanju nemških listov sta umrla na posledicah mučenja med zasliševanji. O smrti prvega, ki je družinski oče petih otrok, niso policijska oblastva niti obvestila družine. Domači so šele iz listov zvedeli za žalostno novico.

Gostnerjev pogreb v nedeljo je še bolj poostрил spor med obema državama. Obmejna oblastva na Brennerju so namreč zavrnila posebno odposalstvo iz Innsbrucka, ki se je hotelo udeležiti v imenu Severnih Tirolcev pogreba politične žrtve.

Iz zaporov prihajajo še druga poročila. Hudo so oboleli politični priporniki Muther, Innerhofer in zdravnik dr. Suller. Innerhoferju se je posrečilo poslati iz ječe pismo strankinemu predsedniku dr. Magnagu. V pismu, ki ga objavlja južnotirolski dnevnik »Dolomiten« v ponedeljek, toži, da mu je med zasliševanjem neki Pozzi izbil zobe. Pustili so ga 24 ur brez hrane, nato se je moral do golega sleči, nakar so ga pretepali z jermeni.

Spričo teh dejstev so južnotirolski poslanci in senatorji predlagali, naj se ustanovi posebna parlamentarna komisija, ki

naj se prepriča o nasilju policijskih organov in prepreči takšno nekulturno ravnanje.

Scelba proti komisiji

Notranji minister Mario Scelba je v razgovoru s tujimi časnikarji, akreditiranimi v Rimu, obširno obravnaval vprašanje Južnega Tirola in zlasti pisanje inozemskega tiska, češ da policijska oblastva mučijo tiste Južne Tirolce, ki se zaradi atentatov nahajajo v zaporu. V tej zvezi je izjavil, da je o tem vprašanju že v teku sodna preiskava, ter pripomnil, da bi zato imenovanje parlamentarne komisije, ki naj bi uvedla svojo preiskavo, pomenilo vmešavanje na področje sodstva, kar pa je v demokraciji nedopustno.

Iz formalnega stališča ima Scelba prav, toda to ne more zabrisati dejstva, da je vest o mučenju in o smrti že dveh zapornikov globoko odjeknila v svetu in postavila v čudno luč italijansko demokracijo.

Pri vsem tem marsikdo tudi v inozemstvu že pripominja, da bi se problem Južnega Tirola sploh ne postavljaj, če bi demokristjanska vlada pravočasno proučila in sprejela zahteve predstavnikov manjšine in zlasti če bi ravnala z manjšino tako, kot veljavajo krščanska načela.

—•—

V pokoj pojde

Prejšnji teden je Nikita Hruščev obiskal Belorusijo. V Minsku je imel daljši govor, v katerem je ostro kritiziral kolhoznike, ki pridelajo malo koruze. Razjezil se je tudi na mlade uradnike, ki tratijo moči po pisarnah, namesto da bi pomagali na polju. V pisarne spadajo upokojeanci, je pribil. Brž po teh besedah se je pa spomnil nase in je žalostno pripomnil: »Tudi jaz sem že dosegel starost, ko je treba iti v pokoj. Mislim, da je zelo mučno ugotoviti, da je treba ostati nedelaven in da ne moreš več tako sužiti kot prej.«

Hruščev je res že v letih, če pojde res v pokoj, mu tudi ne bo hudega. Zato pa sklepajo na poslaništvih v Moskvi, da se skriva za nedolžno igro še ne prav starega upokojenca vse kaj drugega. Kremeljski gospodar si samo pripravlja pot za lep umik, če ne bo več mogel krotiti nasprotnih struj, ki so še vedno močne. Stalinistov ni mogel popolnoma potlačiti, kar dokazuje primer Molotova. Molčeči bivši minister si je upal Hruščevu vse izreči, a doslej ga ta ni niti odstranil iz stranke.

Iz nezvesti v smrt

Londonski zdravniki so se dolgo časa ukvarjali s primerom 23-letne tajnice Veronike Vise. Dekle se je pred tremi leti in pol poškodovalo pri neki avtomobilski nesreči. Nezvestno so jo prepeljali v bolnišnico, kjer se ni nikoli več prebudila iz nezvestnega stanja. Hraniti so jo morali na umeten način. Starši so vedno hodili obiskovat svojo edinko. Prejeli so tudi 30 milijonov lir odškodnine, a kaj je vse to pomagalo, ker je niso mogli več obuditi k življenju. Zaročenec je tudi vsa ta leta čakal, kdaj bo prišla Veronika iz bolnišnice. Ni več prišla, kajti v nezavestnem stanju, ki ie trajalo tri leta, je dekle umrlo.

Pismo zunanjemu ministru

Bivšemu tržaškemu županu Gianniju Bartoliju je padlo v glavo priobčiti v Piccolu cianek na zunanjega ministra gospoda Antona Segnija. Opozarja ga na izredno težaven položaj Trsta, na »konkurenčni pritisk« Jugoslavije, ki podpira Reko in skuša iz male luke Kopra napraviti »protioltar Trsta«.

Naše mesto se ne more zadovoljiti z vodo in električno strujo, ki bi prihajala iz Jugoslavije, ker bi mogla nekega dne Jugoslavija omejiti njih uporabo. Naših sosedov ne more zadovoljiti, da so jim bile izročene skoro tri »pokrajine« in vsakovrstne kulturne prvine za »slovensko manjšino, živo v Trstu«.

Pisca krepi misel, da prihaja čas mirne revizije pariške mirovne pogodbe in posebno londonske spomenice. Pogodbe niso večne, zlasti če podpisane pod pritiskom »težkih dogodkov in sovraštva«.

Abnormalni položaj našega mesta in cone B, kakor ga odkriva tudi najnovejša razsodba Državnega sveta, »zahteva ponovni študij vprašanja«.

»Vi razumete gospod minister, kako negotovost v Trstu mora trajati, dokler ne pride do popolne razjasnitve odnosov z Jugoslavijo. Saj sosedje zahtevajo danes uvedbo dvojezičnosti, načelo, ki je zelo različno od uporabe jezika in posebnih olajšav slovenski manjšini, kakor jih država lahko nudi.«

To je bivši župan Bartoli, prvak demokristjanski, bodoči senator tržaški, ki Slovencem niti dvojezičnosti noče dovoliti.

Umrli je Ivan Meštrović

V hipu, ko zaključujemo ureditev lista, smo zvedeli, da je nenadno umrl v mestecu South Beand v Indiani (ZDA) veliki hrvaški kipar Ivan Meštrović. V torek zvečer ga je zadela srčna kap. Pokopali ga bodo na lastno željo v vasi Otavice v Dalmaciji, kjer je doma njegova družina in kjer si je zgradil družinski mavzolej. Bil je star 78 let.

Ivan Meštrović se je rodil v Vrpolju v Slavoniji, otroška leta pa je preživel na očetovem domu v Otavicah. Že kot štirileten deček je rad rezbaril v lesu. Najprej se je učil za kamnoseka v Splitu, potem pa so ga poslali v Rendičevo kiparsko šolo v Zagreb. Doštudiral je na akademiji za kiparstvo in slikarstvo na Dunaju. Že s svojimi tedanjimi deli je vzbudil pozornost. Potem se je dve leti spopolnjeval v Parizu, kjer je vplival nanj znameniti francoski kipar Rodin. V tistem razdobju je ustvaril med drugim monumentalne kipe likov iz srbskih epskih ljudskih pesmi, ki so zdaj razstavljene v beograjskem umetnostnem muzeju.

Med prvo svetovno vojno je bil član jugoslovanskega odbora, po vojni pa je živel in ustvarjal v domovini, vse do konca druge svetovne vojne, ko se je preselil v Združene države. Leta 1959 je obiskal Jugoslavijo.

Meštrović je bil častni član Jugoslovanske akademije v Zagrebu in član ameriške Akademije znanosti in umetnosti. Slovel je kot eden največjih kiparjev sodobnosti.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - Telefon 29477

Tisk v Južni Ameriki

V državah Južne Amerike se je časopisje v zadnjih letih neverjetno razmahnilo. Razen na Kubi, na Haitiju in v Dominikanski republiki uživa tisk precejšnjo svobodo. Naklada časnikov se vedno viša, vsebina izboljšuje in njih vpliv na javno mnenje vedno bolj raste.

Čudno pa je, da izhaja večina dnevnikov v štirih milijonskih mestih: Buenos Aires, Rio de Janeiro, Sao Paulo in Mexico-City. V teh mestih tiskajo po 20 do 30 dnevnikov, medtem ko izhaja v evropskih velemedstih od 10 do 20 časnikov.

Samo vseh dnevnikov natisnejo v Latinski Ameriki 862. Največje število (232) jih ima Brazilija. Največ se pa bere v Uruguayu, kjer se na tisoč prebivalcev proda 267 izvodov dnevnikov. Priznati pa je treba, da je kljub razširjenemu tisku še zelo nizka splošna kulturna raven Južnih Amerikancev.

„Moj dom“

K dolgi vrsti nečednih finančnih poslov v italijanski javni upravi, v katere so zapleteni tudi najvišji uradniki, je treba prišteti še enega. Stuhlal ga je sluga Francesco Petrarota na anagrafskem uradu rimskega županstva. Ustanovil je zadrugo »Moj dom«, katere člani so bili uslužbenci županstva v Rimu. Namen zadruga je bil, nuditi posojila za gradnjo stanovanj. Za slugovim hrbtom, ki je posodil samo ime, so se pa skrivali visoki uradniki in sam vodja oddelka. Od članov je zadruga prejemale vračila posojenih vsot, menic jim pa ni izročila. Iz blagajne je tudi izginilo kar 43 milijonov. Slugo, predsednika zadruga, so seveda zaprli in ta je že povedal imena tistih, ki so mu naročili, naj zanje ribari v kalnem.

I Tržaškega

Po obisku odposlanstva SKGZ pri dr. Mazzi

V torek je generalni vladni komisar dr. Mazza sprejel tričlansko odposlanstvo Slov. kulturno-gospodarske zveze, ki ga je vodil predsednik dr. Jože Dekleva. Kot smo zvedeli, so predstavniki SKGZ za ta sprejem posebej zaprosili, da pozdravijo novega najvišjega predstavnika italijanske vlade na našem ozemlju in mu hkrati obrazložijo nekatera važna vprašanja, ki zadevajo narodne pravice tržaških Slovencev. Tako je odposlanstvo opozorilo generalnega komisarja na potrebo, da se uzakoni londonski sporazum, na nujnost, da se razveljavijo fašistični, protislovenski zakoni, in na potrebo, da se omogoči uporaba slovenščine v vseh javnih uradih. Zastopniki SKGZ so nadalje omenili vprašanje denarne pomoči, ki naj jo država nudi slovenskim kulturnim in športnim ustanovam, o čemer govori tudi londonski dogovor. Končno je odposlanstvo izrazilo svojo pripravljenost, sodelovati z oblastvi pri reševanju problemov, ki zadevajo slovensko manjšino.

Kot izhaja iz pisanja tržaškega slovenskega dnevnika, generalni komisar ni odposlanstvu v bistvu ničesar novega obljubil, temveč v glavnem ponavljal to, kar smo Slovenci že tolikokrat slišali od njegovega predhodnika.

Zato moramo tudi po tem obisku ponovno poudariti, da tržaški Slovenci ne zahtevamo nič drugega, kot da se končno pričnejo izvajati vsa manjšinska določila londonskega sporazuma. Nočemo torej nobenih posebnih pravic, temveč od oblasti terjamo le, naj prično izpolnjevati vse obveznosti, ki so jih prostovoljno prevzela. Šele ko se bosta spoštovala črka in duh londonskega dogovora in njegovega Posebnega statuta, pa bo g. generalni komisar lahko upravičeno opozarjal Slovence, da »iz enakih pravic izhajajo tudi enake dolžnosti«. Prej nikakor ne!

Nabrežina:

PREDLOG NOVEGA GOSPODARSKEGA NAČRTA

Na zadnji seji devinsko-nabrežinskega sveta, ki je bila v ponedeljek, je župan Albin Škrk najprej poročal o delih, ki jih nameravajo izvršiti s sredstvi iz pravkar odobrenega gospodarskega načrta za leto 1961-62. Sporočil je, da je v načrtu najprej dokončna ureditev ceste iz Nabrežine v Slivno (4 milijoni), ureditev poti iz Praprota do pokrajinske ceste proti Nabrežini (3

milijoni), položitev novega asfaltnege tlaka na cesti v devinsko pristanišče, na poti iz Nabrežine v Šempolaj in na sesljanskem trgu (skupno 1 milijon 200 tisoč).

Na novo bodo pa asfaltirali cesto od ce-rovske šole do vasi (1 milijon in pol), 5 milijonov in 500 tisoč pa je določenih za ureditev in asfaltiranje raznih drugih vaških poti v občini. Za razna popravila v devinskem vrtcu je predvidenih 300 tisoč lir, 200 tisoč pojde za dela v slivenski cerkvi, 500 tisoč pa za ojačanje javne razsvetljave v Štivanu.

Svet je nato odobril predlog gospodarskega načrta za leto 1962-63, ki predvideva 20 milijonov lir za razna cestna dela, 8 milijonov za tujskoprometne in športne naprave, 2 milijona za ojačanje javne razsvetljave, 4 milijone za popravilo cerkva in občinskih poslopij, 40 milijonov za greznico v Nabrežini in Sesljanu in 2 milijona za razširitev vodovodnega omrežja. Načrt predvideva torej izvedbo del za 76 milijonov lir stroškov.

Svet je tudi vzel na znanje poročilo odbora o proračunu za leto 1961, ki ga je konec prejšnjega meseca odobrila prefektura. Ta je zmanjšala izdatke za 10 milijonov lir in zvišala dohodke za 9 milijonov, tako da znaša prispevek države le nekaj nad 9 milijonov lir in ne 34, kot je bil predvideval občinski svet.

Posojilo za vrtec v Devinu in Šempolaju

Svet je nadalje odobril sklep upravnega odbora, po katerem je občina zaprosila pri pristojnem denarnem zavodu v Rimu 46 milijonov lir posojila za gradnjo novih otroških vrtcev v Devinu in Sesljanu. Svetovalci so izrazili prepričanje, da bo država izdatno prispevala tako pri odplačevanju obresti kot pri poravnavanju dolga, tako da ne bo posojilo predstavljalo prevelikega bremena za občino.

Tržaški občinski svet:

OPOZICIJA IZ PROTESTA ZAPUSTILA SEJO

Na ponedeljkovi seji tržaškega mestnega sveta je bilo na sporedu tudi imenovanje občinskih predstavnikov v razne mestne ustanove. Ker je odbor ob podpori zavezniških strank predlagal, naj se levi opoziciji dodelijo skupno le 3 mesta v treh različnih in ne tako pomembnih ustanovah, so levičarski svetovalci predlog odločno odbili in iz protesta zapustili sejno dvorano. Pred tem so izjavili, da ne sprejemajo miloščine, temveč le zahtevajo, da se jim prizna število zastopnikov, ki ustreza številu volivcev, katere predstavljajo. Obsodili pa so zlasti dejstvo, da vladne stranke nočejo predstavnikov opozicije v vodstvu Zavoda za gradnjo ljudskih hiš in Občinske potrošne ustanove, se pravi v dveh najpomembnejših ustanovah.

Predstavniki Slovenske liste pa je pristal, da se njen pristaš imenuje v komisijo, ki nadzoruje delovanje neke mestne kulturne ustanove. Sodimo, da bi bolje ravnal, če bi tudi svetovalec SL odklonil ponujeno me-

sto, saj gre res le za drobtinico s sicer bogato obložene mize.

SE VEDNO VSE PO STAREM

Starši šoloobveznih otrok iz Mavhinj in Devina še vedno in čedalje bolj nestrpno pričakujejo, da šolsko skrbništvo nastavi še po eno učno moč na osnovnih šolah v omenjenih vaseh. Kljub posredovanju političnih predstavnikov, Sindikata slov. šole in staršev samih se to pereče vprašanje še vedno ni rešilo, zaradi česar so bili otroci hudo prikrajšani pri pouku.

Kot smo že pisali, obiskuje obe šoli po 16 otrok in nastavljeni sta skupno le dve učni moči, tako da mora vsak učitelj poučevati v petih razredih hkrati. Zadeva je tembolj kočljiva, ker imata obe šoli sorazmerno močan prvi razred, ki seveda vsaj v začetku zahteva več pozornosti kot ostali razredi. Vprašanje je nadalje pereče, ker več učencev 5. razreda pojde prihodnje šolsko leto v srednjo šolo. Ti pa seveda ne bodo tako pripravljeni, kot bi lahko bili, če bi ne bilo enorazrednice.

Zato pričakujemo, da bodo šolska oblastva te razloge vendarle upoštevala in čimprej poslala na osnovno šolo v Devinu in Mavhinjah še po eno učno moč.

Beneška Slovenija

PLATIŠČE

Pred nekaj dnevi so se zbrali posestniki iz Platišč na razgovor, ali bi se dal postaviti moderen živinski hlev tudi pri nas. Saj krme pri nas ne manjka in večkrat leži nepokošena, ker je premalo goveda po hlevih, da bi jo vso porabila. Menimo, da bi s skupnimi silami in s pomočjo oblasti tudi mi to dosegli. Znani izrek pravi: pomagaj si najprej sam in Bog ti bo pomagal.

Doslej so si naši ljudje pomagali z služkom v tujini kot zidarji, še bolj pa kot nekvalificirani delavci. Danes pa tudi to ne gre več. Tujina zahteva delavca — specialista. Zato so tudi pri nas nujno potrebne strokovne šole. Iz naše občine Tipana se vozi vsak dan okoli 30 učencev v strokovno šolo v Čento, kar je težavno za šolarje, družine pa imajo stroške. Mislimo, da bi bil tudi v naši veliki občini zelo potreben vsaj kak večerni tečaj. Za višjo izobrazbo je pa vsekakor potrebno, da pošljejo starši svoje sinove in hčere na slovenske srednje šole v Gorico, tudi če se nekateri posamezniki proti temu zaganjajo. Tudi mi potrebujemo izobraženih mož, izobraženih v našem jeziku in duhu.

TIPANA

V nedeljo je bil slovesno otvorjen zadružni hlev za področje okoli Viskorše, ki spada pod našo občino. Vprašanje te dolgo vleklo. Vedno so se slišale pritožbe, da gospodarsko propadamo, kar je tudi res, in da so premnoge družine odvisne zgolj od denarnih pošilk izseljencev iz tujine. Kostanj ali burica, ki je nekoč predstavljal dober vir dohodkov, ne pride več v poštev zaradi kostanjeve bolezni. Pač pa je pri nas še dovolj pašnikov in planin za krmo. Živinoreja je v naših gorskih vaseh še vedno lahko dobičkanosna panoga. Razume se pa, da ne na zastareli način, kot je vsak gospodar gonil svojih par živinčet

SLOVENSKO DOBRODELNO DRUSTVO

priredi v soboto, 10. februarja 1962, v hotelu
»Excelsior Palace« svoj tradicionalni

»DOBRODELNI PLES«

Pričetek ob 21. uri.

Vstop izključno z vabili, ki se dobijo na sedežu društva v Trstu, ulica Machiavelli 22, telefon 36-275, vsak delavnik od 10. do 12. in od 17. do 19. ure. Tu se lahko tudi rezervirajo mize.

POKRAJINSKI SVET

Pokrajinski svetovalci se bodo po daljšem božičnem odmoru zbrali k prvi letošnji seji v soboto ob štirih popoldne. Na dnevnem redu imajo 29 točk. Trinajst jih je ostalo nerešenih še od prejšnjih zasedanj; pet točk pa bodo obravnavali na tej ni seji.

Osnovna točka je odobritev obračuna za leto 1960. Za kritje primanjkljaja bodo morali svetovalci odobriti najetje posojila 331 milijonov lir pri Montu. Ostale točke obravnavajo vprašanje vojaških služnosti, cest, dijaških podpor za kmetijske zadeve in nastavitve nekaterih novih uslužbencev.

PEČ

Včeraj smo v naši vasi pokopali 68-letnega domačina Coticca Franceta. Pokojnik je bil pri hiši za strica; vse svoje življenje je pridno delal. Ugledni pečanski družini pokojnika izrekamo naše sožalje.

V ponedeljek, 15. t. m., se je poročil naš domačin Čavdek Niko. Za življenjsko družico si je izbral gospodično učiteljico Šavli Cvetko, doma iz Tolmina, a sedaj bivajočo v Gorici. Zvestoba sta si obljubila v božjepotni cerkvi na Stari gori pri Čedadu.

Vsi znanci in prijatelji jima voščijo dosti sreče in zadovoljstva.

- Hanabška dolina

na pašo in siraril po svoje. Treba se je združiti in sodelovati na pametni združni osnovi.

Hvala Bogu, da se je to zdaj uresničilo. Moderni združni hlev v Viskorši ima prostora za 50 glav živine. Za zdaj je v njem 22 junč, 19 telet in en bik izbrane pasme.

Po blagoslovu novega poslopja, ki ga je podelil domači župnik Anton Kostanjevec, je spregovoril predstavnik Kmetijskega nadzorništva. Poudaril je, da se bo mogel s pridobljenim gnojem dvigniti hektarski donos krme od 30 do 70 stotov. Zadruga namerava kupiti tudi dve planini za poletne staje.

Domačini upajo, da bo nova zadruga pripomogla k boljšemu gospodarskemu stanju v občini.

Ob koncu omenimo še, da bodo kmalu začeli zidati pri nas otroški vrtec.

HLASTA

Strašno neurje je v prejšnjem novembru razsulo hišo Antonije Drekonjeve v Gorenjem Tarbiju. Ubogo ženo je streha kar na njenem bornem ležišču zasula. Drekonjeva je živela sama v hiši in ji ni mogel nihče pomagati.

Ni še minil mesec dni, ko se je podobna nesreča zgodila v bližnji vasi Srednje pri Dugarjevih. Tudi v njih hiši se je nenadoma udrila streha in le malo je manjkalo, da ni tudi tam zakopalo gospodinjo, ki tudi sama prebiva v družini.

Tretja spet podobna nesreča se je pa pred nekaj dnevi pripetila v Hlasti, v občini Sv. Lenart. V neki hiši stanuje že dolgo let vdova Tonina Vogrič, sama v celem stanovanju. Komaj je šla tistega večera spat, so začeli zidovi pokati in del stropa se je udril na tla. Hvala Bogu, da ni bilo žrtev.

Ljudje se sprašujejo, kakšna usoda preganja hiše, kjer prebivajo ženske same. Ne katere je že postalo kar strah.

ZANIMIVO PREDAVANJE

Prejšnji petek je Slovensko planinsko društvo v Gorici povabilo znanega jamskega raziskovalca Albina Humarja, da je v prosvetni dvorani predaval o ekspediciji v Triglavsko brezno. Odprave v nekaj sto metrov globoko brezno večnega ledu se je tudi sam udeležil.

Mladi predavatelj, ki je doma iz lokovških hribov, je z živo besedo in lepimi skioptičnimi slikami najprej prikazal delovanje jamarjev. Omenil je tudi raziskovanje naših bližnjih podzemskih krasot, zlasti v globokem Jazbenu na Banjski planoti. Več časa se je ustavil pri triglavskem breznu, ki bo pokazalo še marsikatero znanstveno ugotovitev. V dvorani je bilo kar zadovoljivo število poslušalcev.

STRAZICE

Po novem načrtu bodo v tem gosto obljudenem mestnem delu ob Soči začeli kmalu zidati cerkev. Tu bo ustanovljena, kakor smo že pisali, posebna fara. V okolici prebiva tudi precej slovenskih družin. Čujejo se že glasovi, naj bi pobirali podpise, da bi v novi farni cerkvi imeli tudi slovenski verniki svoj skromni delež. Mi pa vemo, da s pobiranjem podpisov ne gre prav lahko. Ta se boji, oni ima druge obzire in težave. Zato menijo vsi pošteno misleči, da menda ni potreba, da bi verniki šele pobirali podpise za svoje pravice, ampak da bo morala cerkvena oblast sama biti toliko uvidna, da v vsaki mešani fari poskrbi za potrebe vernikov, ne da bi jo morali ti šele opozarjati.

PODGORA

Prejšnji teden smo pokopali 62-letnega sosedo Petra Delpina. Pokojnik je bil dolgo časa v službi pri goriškem tramvaju. Ko je ta prenehal zvoniti po mestnih ulicah, je stopil v službo k Ribiju. Vzredil je pet otrok. Najmlajši je že pred leti tragično končal. Prav ta žalost je moža razjedala do konca. Eden izmed sinov, ki je tudi že umrl, je bil znan partizanski borec. K zadnjemu počitku je pokojnega sosedo spremljala velika množica prijateljev in znancev. Nosili so v sprevodu mnogo vencev. Družini in sorodnikom izrekajo prijatelji in znanci svoje sožalje!

SMRT

V Ljubljani je umrl pred nekaj tedni znani in vsem priljubljeni Anton Trebše, doma iz Srpence. Po prvi svetovni vojni je pokojnik deloval na Goriškem pri obnovitvenih delih in pri raznih občinskih uradih. Udeleževal se je tudi kot javni delavec. Po vojni se je izognil fašističnim preganjanjem in živel v Jugoslaviji. V krogih goriških priseljencev in v njih društvih je imel živahni Trebše obilo dobrih znancev. Naj v miru počiva, družini izrekamo svoje globoko sožalje.

SOŠKE POSTRVI

Od Novega leta dalje lahko zgodnji sprehajalec opazi vse polno kolesarjev v nadkolenskih škornjih in z dolgimi trnki, ki brzijo proti Soči na ribji lov. Zlasti okoli ločniškega mosta mečejo z vnemo trnke v vodo in mirno po cele ure čakajo, da se ujame kakšna riba. Na delu pa niso samo

Iz Goriške

Goričani, temveč k Soči prihaja tudi mnogo »ribičev« iz Padove in celo iz Bologne. Zakupniki ribjega lova se pa zelo pritožujejo, da jim povzročajo med tednom veliko škodo tatinski ribiči, ki love v spodnjem toku kar z mrežami in odtihotapijo tudi s 100 kg slastnih postrvi. Športniki so sklenili, da bodo postavili na prežo posebne čuvaje.

STEVERJAN

V nedeljo je v naši farni cerkvi zvonilo k pogrebu. Pokopavali smo 64-letnega Graverja Jožefa, po domače je bil znan kot gospodar Pepe pri Jernejevih. Vrli možak je umrl v soboto v bolnišnici, a si je želel biti pokopan na domačem grobišču. Rajni je lepo vzgojil svojo družino. Imel je enega sina, ki gospodari na domu, in tri hčere. Ena je poročena z našim občinskim odbornikom Trpinom. Družini pokojnika izražamo sožalje, rajni naj pa uživa zasluženi počitek.

SKRITA NEVARNOST

Granate, bombe, šrapneli in drugi nerazpočeni izstrelki okoli Gorice, zlasti na Kalvariji, predstavljajo še vedno smrtno nevarnost za življenje ljudi. Zadnji žalostni slučaj mladeniča Lojza Pintarja je dovolj zgovorna priča, da še štirideset let po končani prvi vojni niso oblasti dovolj poskrbele za varnost državljanov. Od mnogih strani prihajajo želje, naj orožniki ali drugi za to poklicani organi poskrbe za sistematično preiskovanje ozemlja, koder so bili strelski jarki.

Dve razstavi v Gorici

V ponedeljek so odprli v razstavnici dvorani Zbornice za trgovino, industrijo in poljedelstvo v Gorici posebno razstavo slovenskega slikarja Rudolfa Sakside. Razstava bo odprta do 22. januarja. V katalogu ga predstavlja umetnostni kritik Crali, ki piše med drugim: »Saksidi gre za sluga, da se izraža z jezikom svojega ljudstva. Daleč od latinskega idealizma najde svoja izrazna sredstva v slovenskem fantazijskem simbolizmu, ki se razodeva naravno in spontano v jamstvo njegove umetnosti. Romantično osnovo njegovih stvaritev lahko vidimo v važnosti, ki jo daje pripovednosti, še bolj kot slikanju samemu. Ne moremo se ustaviti ob oblikah, ker nas preveč zanima njihov pomen: to je slikarstvo ljudskih pevcev«.

V četrtek je odprl svojo slikarsko razstavo na Verdijevem korzu št. 13 mladi goriški slikar Demetrij Cej. Umetnik je priredil osebne razstave že v Avstriji in po mnogih italijanskih mestih. Prejel je tudi več nagrad na mednarodnih mladinskih bienalnih. Predstavil se je tudi že v Gorici in v Trstu. Cej izhaja iz povojnega umetniškega rodu. Začel je razstavljal leta 1949. Že pri prvih poskusih je obetal, da se bo razvil v samoniklo ustvarjalno moč. Po svojem bistvu je ekspresionist, ki ljubi vertikalno linijo in enotne barvne učinke. Nekateri kritiki sodijo, da se je v desetletnem ustvarjanju umiril in da bo pokazal še dosti novih umetniških prijemov.

Naročnike, ki niso še poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

GOSPODARSTVO

Ozdravljenje živinoreje gospodarska nujnost

Statistika pravi, da znašajo v Italiji letni dohodki iz kmetijstva kakih 3500 milijard lir, pri katerih je živinoreja udeležena s 35%. Torej več kot eno tretjino vseh dohodkov iz kmetijstva ali približno 1200 milijard lir na leto predstavljajo dohodki iz živinoreje. Iz uradnih podatkov pa tudi izhaja, da različne bolezni pri živini povzročajo letno škodo 200 milijard lir ali 1/6 vsega dohodka od živinoreje. Največ škode nastane zaradi jetike, slinavke in parkljevke ter bruceloze. Še večjo škodo povzročajo te bolezni v Franciji, ki pa ima tudi bolj razvito živinorejo, predvsem govedorejo in prašičerejo.

To bi bila gospodarska plat zadeve, pri čemer je upoštevana le neposredna škoda, ki nastane zaradi pogina živali, manjše proizvodnje mleka in mesa itd. Obstaja pa tudi posredna škoda. Naj omenimo le dejstvo, da Nemčija noče kupovati francoskega govejega mesa ravno zaradi navedenih bolezni. Imamo pa tudi še drugo prav žalostno dejstvo, ki se ga dobro zaveda komaj sedanjí rod, medtem ko so ga prejšnji rodovi malomarno prezrli, in sicer da se nekatere živinske bolezni prenašajo na ljudi. Iz uradnih podatkov izhaja, da ima vsaj 10% obolenj za jetiko pri ljudeh svoj izvor pri živalih. Na ljudi pa se prenaša tudi bruceloza — kužni splavi. Dokazano je, da se na ljudi prenašajo še mnoge druge živalske bolezni.

Za nekatere bolezni so že znana zdravila, za druge pa ne. Zdi se pa, da ravno za tri najbolj razširjene bolezni — to je za jetiko, slinavko in parkljevko ter brucelozo ali Bangovo bolezen — prava zdravila še niso znana. Jetike pri živalih že tako ne zdravijo več, ker ni gospodarsko pametno, osta-

li dve bolezni pa razna cepiva samo nekoliko ublažijo, omilijo, a — ne ozdravijo. Ko že misliš, da je bolezen izginila, pa se naenkrat zopet pojavi, večkrat hujša kot prej. Očitno je, da so bila kužila (virusi) samo »omamljena«, a ne uničena. Pa kaj mi vemo o premnogih življenjskih činiteljih, ki še niso odkriti in še manj proučeni!

Zato bi morali ravnati z vsemi tremi zgornjimi boleznimi enako: jetične živali že redno izločajo z zakolom, a žal gre to prepočasi, ker ni na razpolago dovolj finančnih sredstev in ni prav, da posameznik trpi vso škodo. Enako pa bi morali ravnati tudi z ostalima boleznima; tako ravnajo v mnogih državah. V Švici in v Angliji se ne zadovoljijo s tem, da obolele živali zakoljejo, marveč zaklano žival s kožo in parklji vred uničijo z ognjem. Prej so zaklane živali zakopali, a potem so ugotovili, da so jih cigani ponoči odkopali in požrli, ali pa da so krti in žuželke mogli prinesiti kužila zopet na plan. Ogenj pa uniči vse.

Kaže, da so se v Italiji zdravstvena oblastva odločila za tak način zatiranja treh

glavnih živalskih bolezni. Seveda je potrebno najprej rešiti finančno vprašanje, ki zahteva nič koliko stotin milijard, ker je treba živinorejcem vsaj delno povrniti škodo. V »zelenem načrtu« je vprašanje postavljeno, a rešitev še ni nakazana.

Kodro in smolikavost

pri breskvah zdravimo oziroma preprečujemo s škropljenjem. Najvažnejše je tisto, ki ga opravimo takoj po odpadu listov, torej že v jeseni, praktično konec novembra. Konec zime, to je v začetku marca škropimo še enkrat. Marsikje pa škropijo še enkrat vmes, in sicer januarja meseca, to je sedaj. To vmesno škropljenje je na mestu posebno, če je vreme bolj vlažno ali če je bilo v preteklem letu obilo kodre in smolike.

Za škropljenje smo do pred nekoliko leti uporabljali samo raztopino modre galice in apna, in sicer v 3% raztopini. V zadnjih letih pa so se vedno bolj uveljavljala nebakrena škropila, ki so pri breskvah že skoraj v celoti nadomestila modro galico. Nova sredstva so tudi mnogo učinkovitejša, lažje uporabljiva in cenejša. Taka škropila so »mezene«, »fruttene« in druga. V 100 litrih vode raztopimo po 600 gramov škropila: najprej napravimo iz vsega prahu in malo vode redek močnik, ki ga potem razredčimo.

Pobuda za združno mlekarstvo na Tržaškem

Prejeli smo:

Posebnosti tržaškega kmetijstva zahtevajo ne samo za razvoj, pač pa tudi za obstoj kmetijstva mnogo večji razmah združnega sektorja.

Vodstvo Kmetijske zadruge se zaveda potrebe, da se le ta v Trstu razvija in poveča usluge, ki jih nudi članom in kmetom našega ozemlja.

Občutljivi na združna vprašanja, upoštevajoč razvoj združništva v Italijanski republiki in v razumevanju problemov, ki nastajajo na našem ozemlju v zvezi s kmetijskim gospodarstvom, mislimo, da je potrebno obrniti malo pozornosti na te probleme.

Tukajšni kmetje so že nedavno čutili važnost združništva in dokaz temu je veliko združno gibanje, ki je obljelo naše kmetijstvo in ki je obstojalo, dokler ni fašizem z jasnimi nameni uničil važna bogastva, ki niso obstajala samo iz nepremičnin in imetja teh zadrug, marveč in morda to je še važnejše, v naših kmetih zaupanje v združništvo. Kmetje, politiki v vrolo vodo, se sedaj bojijo še hladne.

Danes, z načeli, ki veljajo v državnem merilu, t. j. o podpori zadrugam in razvoju združništva, mislimo, da je važno, da se pri nas kmetje zberejo, diskutirajo in rešijo na združni način razne probleme, ki se jim postavljajo.

Na primer z dneva v dan postaja vedno bolj pereče vprašanje živinoreje in v zvezi s tem prodaja mleka.

Tega se zavedajo kmetje, razne kmetijske ustanove in organizacije ob katerih nekatere so prijeteljsko navezane na kmetovadce našega ozemlja, druge pa so več ali manj njihovi prikriti sovražniki, tem bolj, ker so kmetje tržaškega ozemlja v veliki večini Slovenci.

Iz tega sledijo razne pobude »Consorzio Agrario« — »Federazione Bonomiana Coltivatori Diretti« — »Ente Rinascita Agricola in sličnih, ki bi hoteli ekonomsko navezati kmete, kar naj bi služilo kot prvi korak za njihovo ekonomsko podreditev in potujčevanje.

Zeleni načrt predvideva znatno finančno pomoč kmetijstvu in v prvi vrsti pobude združnega značaja, kar po našem mnenju lahko v večji meri pripomore k razvoju in izboljšanju kmetijskega gospodarstva, ker le združništvo lahko omogoči malim kmetom, da uspešno tekmujejo z veleposestvom in da se branijo pred monopoli in veletrgovci.

Tudi na našem ozemlju bo zeleni načrt prispeval pri izboljšanju kmetijskega gospodarstva in to

čim več, čim boljše bodo znali naši kmetje izkoristiti prilike, ki se jim nudijo.

Ni prav nič čudnega, da se raznim ljudem nategujejo ušesa, kadar se govori o milijonih. Zato morajo biti kmetje pazljivi, da se bo denar, ki ga država daje za razvoj kmetijstva, izkoristi v prave namene, ne pa v špekulacijah raznih lisjakov, ki so že zaduhali milijone.

Ne bi hoteli že zdaj iznašati svojega mišljenja o raznih združnih pobudah, ki bi se lahko uresničile na našem področju. Kmetje sami in njihove organizacije naj preštudirajo in pregledajo možnosti. Važno je le to, da se usmerimo po tej poti, ki je po našem mnenju edino izhodišče.

Dotaknili bi se nekoliko le živinoreje in prodaje mleka, ker vidimo, da je ta problem pereč in zelo važen.

Že se govori o pobudah za mlekarstvo, sirarstvo, ali pa kaj sličnega. Mnenja smo, da bo prej ali slej združna mlekarstvo neizbežno izhodišče za naše kmete in to ne samo iz higienskega, marveč predvsem iz ekonomskega vidika. Ne bi bilo pravilno, da bi neprijatelji našega kmeta in našega življa vsilili mlekarstvo, ki bi jo gradili z denarjem, ki ga država daje za razvoj kmetijstva. Če in ko se bo mlekarstvo gradilo, naj jo gradijo kmetje v združni obliki, da bodo sami gospodarji te ustanove, ne pa da jim bo »Ente Rinascita Agricola« nudila kot miloščino posvetovalno mesto pri upravljanju sirarne, ki jo gospodje mislijo graditi z državnim denarjem.

Dobro bi bilo, da bi se za rešitev tega problema sestale na posvetovanju vse ustanove, ki so zainteresirane pri problemih kmetijstva in tiste, ki jim je pri srcu obstoj našega kmeta in Slovencev na splošno.

Kmetijska zadruga v Trstu

Predvidena proizvodnja sadja

Leta 1960 je v Italiji znašal pridelek jabolk 18, hrušk 6 in breskev 8 milijonov stotov.

Proizvodnja zgornjih treh sadnih vrst pa še stalno raste in tako predvidevajo, da bo znašala leta 1965 pri jabolkah 25, hruškah 12 in breskvah 15 milijonov stotov.

Nasadi, ki naj dajo tako visoke pridelke, so že urejeni in mogoče bodo pridelki še večji.

Proizvajalci seveda računajo na izvoz, posebno ko bodo padle vse carinske meje med državami Evropskega skupnega tržišča. Leta 1960 je znašal izvoz jabolk nekaj nad 5 milijonov stotov, hrušk nekaj nad 1 milij. in breskev nekaj nad 2 milij. stotov.

Sedaj gnojite ozimni pšenici

Kdor je decembra meseca gnojlil ozimni pšenici pod list, naj to gnojenje ponovi konec tega meseca in naj raztrosi po 1/2 kg apnenega solitra (nitrato di calcio) na vsakih 100 m² posevka. S tem bi bilo zimsko gnojenje zaključeno. Kdor pa sploh še ni gnojlil ozimne pod list, naj jo takoj pognoji, konec prve polovice prihodnjega meseca pa gnojenje ponovi, in sicer vsakokrat z raztrošenjem po 1/2 kg apnenega solitra na 100 m² posevka.

Kmetovalce, ki še niso dvignili pri Kmetijskem nadzorništvu v Trstu — ulica Ghega, št. 6/I nakazila za semena povrtnin, obveščamo, da to storijo najkasneje do 27. t. m. Po tem roku bodo nakazila neveljavna. Seme bo ponovno razdeljeno tistim kmetovalcem, ki niso bili deležni dosedanjega razdeljevanja.

R. B. Ne cveteja več zame...

19

Oče ni hčere spraševal. Niti je ni obkledal z očitki. Mučil jo je pa večer za večerom z ježo ob zlokobnem močvirju po ozki stezi dolgo v noč. Nekaj je bila slišala, da je tod hodila njena mati, polna valujoče strasti, po prepovedani poti ljubezni. Mož je slutil njeno nezvestobo. Nevi se je zdelo, da vidi duha svoje matere nad močvirjem. Njen strah je rasel v obup.

Ko je nekega večera od daleč grmelo in so bliski pošastno osvetljevali močvirje, se je v smrtnem strahu oklenila očeta in prosila za usmiljenje. Ni več mogla stopiti koraka dalje po pogrezajoči se stezi. Zgrudila se je v naliu pred očetove noge. V tisti strašni noči se je zlomil ves njen odpor in Friderik Vrhovski je dosegel, kar je hotel.

Naslednji dan je bleda in tresoča se Nevina podala roko Bertu Rešniku in je postala njegova nevesta. Pismo, ki ga je poslala svojemu dragemu, je ostalo brez odgovora. Na kaj naj še upa, kdo naj ji vlije poguma? Naj jo še vedno vlačijo oče v večernih urah na tisti kraj strahot?

Jerko je končal svoje pripovedovanje. V veliki sobi je zavladala grobna tišina. Živko je pa slišal, kako močno mu udarja srce, kako mu šumi kri po možganih. Kot kip je sedel z glavo v rokah. Ni našel besede. Kot od daleč ga je dramil Jerkov

glas:

»Vem, da me obsojate, ker nisem odpisal tistega pisma. Danes to obžalujem. Takrat pa nisem niti slutil, kakšnih sredstev se bo poslužil Berto, da bo prisilil svojo hčer, naj pristane na njegove načrte. Ko sem pa vse to zvedel, nekaj od druge njegove žene, nekaj od Neve same, me je potlačila zavest krivde. Povedal sem Bertu, da bo takšno njegovo ravnanje pretrgalo najino prijateljstvo. Seveda, ni vzel za resno in se je celo smejal mojim besedam, toda kmalu se je prepričal o nasprotnem.

Od tistega dne nisem več govoril z njim. Staro prijateljstvo je končano. Bog pa je Friderika Vrhovskega kaznoval. Njegov zadnji sinček in toliko pričakovani naslednik, je slabotno dete. Vesel sem, dragi doktor Obič, da ste prišli k meni in da vam morem odkrito priznati svojo krivdo.

»S tem se nič ne spremeni,« je vzdihnil Živko, »kako le more oče zlomiti na tak krut način življenje svojega otroka? Saj je vendar njegova kri. Niti trohice ljubezni nima do nesrečne hčerke.«

»Ne! Vedno jo je le sovražil, ker je njeno rojstvo povzročilo ženino smrt. Vedeti morate namreč, doktor, da sta se zakonca že prej drug drugemu odtujila. Zar vroče ljubezni je ugasnil. Rojstvo Nevine naj bi jo spet ogrelo, a prav to rojstvo jo je še

globlje pokopalo. Gospa Anka je ob porodu na smrtni postelji vpila od strahu. Imela je privide, da grabijo po njej duhovi iz močvirja. Ta strah je prešel v hčerko. Otrk ni nikdar od nikogar čutil ljubezni, tudi sama ni smela kazati nobenih čustev. Rastla je brez sonca veselja, a polna neznanega hrepenenja. Upajmo, da ji bo novorojeni otročič zbudil iskrice življenja.

»Tega upanja me vendar ne boste oropali,« je vzkliknil Živko in je v obupu dvignil roke. Obšla ga je strahovita utrujenost. Rad bi bil sam. Prav hvaležen je bil, da se je mogel posloviti. Temnilo se je že, ko je sam hodil preko pustinje. Veter je podil oblake po nebu. Z brez so se otrsale deževne kaplje. Šel je dalje, dalje, dokler se ni znašel na robu močvirja. Obstal je; zdelo se mu je, da poje nekdo: Zbogom, zbogom, draga moja!

Žalostna je bila vsa pokrajina. Vse drugačna kot kristalne gore, ki se pno pod nebo. Ni si zaželel nazaj. Občutil je, da mora iti naprej po poti, ki mu jo je pokazala usoda, naprej, pa naj se zgodi, kar hoče.

Gledal je v meglo, toda nobeni prividi niso vstajali iz močvirja. Spomnil se je, da mu je nekoč Nevina povedala — da ga v sanjah večkrat vidi z otrokom v naročju.

Kakšne slutnje je neki imela? Ali bo morda nekega dne varuh njenega otroka? Če bo tako nanese, mu bo še več kot oče.

Nič ne pomaga misliti na bodočnost. Pred njim je sedanost. Pota usode so ga privedla sem, da še enkrat dokaže ljubljeni Nevi, da je v varstvu njegove ljubezni.

(Dalje)

Že od daleč je razločil zadovoljno in lakomno momljanje medveda, ki je na majhni gozdni jasi v mesečini obiral borovnice. Izognil se mu je, da bi ga ne zmotil. Bilo mu je, kot da je srečal starega znanca in najrajši bi mu bil v svojem veselju zaklical kako prijazno besedo. Vse je bilo tako kakor nekdanj. Le tisto konjsko rezgetanje in potem nenadno, kratko, čudno rjojenje, ki se je dvignilo iz globine gozda in takoj spet utihnilo, nista spadala v nekdanjo podobo te narave. Obstal je in prisluhnil. Zdaj je bilo vse tiho, tudi konjskega rezgeta ni bilo več slišati. Morda je bila le akustična prevara, si je rekel. Toda če ni bila, je moglo biti tisto rjojenje le tigrovo. Toda kako je prišel sibirski tiger v to kordiljersko naravo? Zavedel se je, da se je v njej vendarle marsikaj spremenilo, in previdneje, z avtomatsko pištolo v roki je prodiral dalje. Ni si hotel priznati, da se ga je kljub vsemu začel lotevati nemir ob misli, da se je moglo tod toliko izpremeniti. Začel se ga je polasčati občutek, kakor da so mu nekaj zmedli in pokvarili, ne da bi se bili ozirali na njegova čustva: kakor da je nekdo v njegovi odsotnosti po svoje in diletantsko, brez ljubezni gospodaril in razdiral ravnovesje v tej gorski naravi. Hkrati pa je vendarle čutil, v vsem svojem bistvu globoko potešitev, kot da se je po dolgem domotožju spet vrnil domov. Mnogo bolj kakor po velemestnem življenju z njegovim neprestanim menjavanjem duševnih in telesnih dražil, bolj kakor po razkošju njegove razsvetljave, po skrivnostnem, vedno nekoliko napetem ozračju uredniških prostorov, po neprestanem ritmičnem strujenju prometa po ulicah in po urah sproščenosti ob sladki, ritmični glasbi nočnih zabavišč in njihovem z dragocenimi ženskimi parfumi prežetem ozračju in siju golih prekrasnih ramen v nežnih lučeh ga je ves čas, vsa ta leta vesoljske vožnje žejalo po teh tihih gozdih, po srečnem občutku izgubljenosti sredi njih, po tem lahnem šumenju v vrhovih dreves, po vonju trav, po hrapavem, prijateljskem dotiku debel, po glasovih živali in po samoti. Kadar je hotel biti na »Liberty« sam, se je

Povzatek iz vesolja

E. Z.

43.

moral zapreti med štiri ozke kovinske stene svoje celice. Tista samota pa mu je vzbujala občutek tesnobe, zaprtosti in odrezanosti od sveta. Tu pa je bila polna glasov in šumenja, polna nevidnega, igrivega življenja in glasov, pri čemer je imel občutek, da se je znašel prav v sredini skrivnostnega toka življenja in da je v stiku z vsem svetom, hkrati pa vendar zavarovan pred njim.

Istočasno pa je zaživela v njem misel na Evo z novo močjo. Med vsem svojim bivanjem v vesolju je živel v njegovih mislih, vendar pa se mu je vedno bolj odmikala onstran obzorja življenja in časa. Postajala je le še spomin, ljub in drag sicer, a vedno bolj oddaljen, vedno bolj abstrakten. Postajala je le ena izmed senc preteklosti. Moral se je potruditi, da si je v duhu še lahko predstavljal njen obraz, da se je spomnil oblik njenega telesa in vonja njenih las. Tu v tem gozdu sredi gora, kamor sta včasih prihajala na smučarske izlete, pa mu je njena podoba spet jasno zaživela v mislih. Bilo je, kot da je spet blizu njega in kot da obrisi njenega telesa še vedno lebde nekje med debli, čeprav točno na tem kraju najbrž nikoli nista bila. Zdelo se mu je, kot da je od takrat, ko sta bila zadnjič skupaj v teh gorah, minilo le zelo malo časa, ne pa nekaj vesoljskih let, ki so pomenila tu na Zemlji celih deset tisoč let.

Kljub spominom in sanjarjam je ostro pazil na vse okrog sebe, toda opazil ni nič posebnega, razen da je bilo divjačine mnogo več kakor svojčas in da nič ni kazalo, da bi bili ti gozdovi industrijsko izkoriščani, kakor nekdanje čase. Šel je ves čas po pobočju navzdol, dokler se ni znašel v ozki dolinici, iz katere je bilo slišati šum gorske rečice.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

ZANIMIV DVOBOJ V KOŠARKI

Jugoslavija ali Italija?

Jugoslavija je v zadnjem času dosegla v košarki pomembne uspehe, od katerih omenimo zlasti končno zmago na prvenstvu Balkanskega polotoka. Jugoslovani so se začeli zelo zgodaj pripravljati na tekme za svetovno prvenstvo, ki bo prihodnjega decembra v Manili. Jugoslovani se bodo še ta mesec spoprijeli z Italijani, nato bodo odigrali dve tekmi proti Belgiji (2. februarja v Ljubljani in 4. februarja v Mariboru). Po poletnem premoru bodo prvo razredni košarkarji Jugoslavije branili novembra meseca v Istanbulu častni naslov balkanskega prvaka in pred odhodom na Filipine se bodo spoprijeli s Sovjetsko zvezo.

Zenska reprezentanca se bo udeležila tekem evropskega prvenstva, ki bodo septembra meseca v Franciji. Prej pa bo Jugoslavija odigrala zanimive tekme proti Franciji (marca), Romuniji, (junija) in Poljski (septembra meseca).

Te dni vlada v Jugoslaviji precejšnje zanimanje za srečanje med Italijo in domačo državno reprezentanco. Italija se bo spoprijela z Jugoslavijo najprej 25. januarja v Beogradu, nato 28. januarja v Ljubljani. Ze zdaj se je začelo povpraševanje po vstopnicah in prireditelji so gotovi, da bosta dvorani napolnjeni do zadnjega kotička.

Glavni trener državnega moštva Aleksander Nikolić, ki že 11 let vodi ekipo, je že zbral postavo, ki bo igrala proti Italiji. Do sedaj so zbrani naslednji igralci: Korac in Nikolić (Beograd), Danec (Olimpija), Djurić (Radnički), Petričević in Kovačić (Lokomotiva), Bojović in Radović (Partizan) ter Djerđja (Zader). V poštev pridejo še mladinci, ki trenutno gostujejo na Poljskem: Gordić (Beograd), Lalić (Lokomotiva), Logar (Olimpija), Raznjatović in Čermak (Radnički). Morda bo nastopil tudi Dragojlović, ki se je bil pred časom hudo poškodoval.

Vsi strokovnjaki menijo, da je Jugoslavija zelo močna ekipa, močnejša od tiste, ki je osvojila drugo mesto na evropskem prvenstvu. Stebri ekipe bodo Korac, brez dvoma najboljši strelec Evrope, Djerđja in Petričević (2,10 m).

Tekmi bosta sodila Čeh Dolkocil in Bolgar Katerinski.

Tudi Italija je zbrala svoje najboljše košarkarje, med katerimi najdemo kar pet igralcev Ignisa Varese, ki je, kot znano, italijanski državni prvak. Igralci so: Gavagnin, Gatti, Bertini in Maggetti. Tri igralce bo dala tudi slavna milanska ekipa Simmenthal, in sicer Pierija, Ongara in Vittorija. Tudi Virtus Bologna bo imela v postavi tri svoje predstavnike: Lombardija, Contija in Pellanero. Ostala igralca sta Orzali (Livorno) in Vianello. Glavni trener ekipe Nello Paratore upa, da bo reprezentanca častno branila mesto, ki ga je osvojila na olimpijskem turnirju.

Letošnje italijansko košarkarsko prvenstvo je zelo zanimivo, ker so si glavne ekipe precej enakovredne, ostale postave pa so neverjetno bojevit.

Glavno vlogo ima tudi letos državni prvak Ignis Varese, ki je v 11 tekmah izgubil samo eno srečanje (Fonte Levisima 76-90!) in bo po vsej verjetnosti ponovno osvojil častni naslov. Povprečno je dosegel 85 košev v vsaki tekmi (skupno do sedaj 935), in sicer po zaslugi svojih izvrstnih igralcev, kot so: Bertini, Gatti, Gavagnin, Bufalini, Maggetti, Zorzi, Nesti, Andreo, Padovan in črnci Tothi, ki ekipo tudi vadi.

NAJBOLJŠI NOGOMETASI JUGOSLAVIJE

Zagrebski Narodni Sport vsako leto sestavlja lestvico najboljših nogometašev države. Na prvem mestu najdemo vratarja Soškića, na drugem bramnika Radakovića, na tretjem napadalca Vukasa, na četrtem Sekularca in na petem branilca Jusufija.

Najpomembnejši lanski uspeh predstavlja za Jugoslavijo zmaga nad Avstrijo, največje presenečenje pa je za Jugoslovane bil tesen uspeh (če ga smemo tako imenovati) nad Japonsko (1:0).

Najboljši trener je Bobek (Partizan), sledita Obradović (Crvena zvezda) in Čirić (Beograd). Najboljši sodnik je Branko Tesanić iz Varaždina, ki bo sodil tudi na letošnjem svetovnem prvenstvu.

Na drugem mestu najdemo postavbo Simmenthala iz Milana, ki je večni nasprotnik prvakov, in ekipo Fonte Levisima, ki predstavlja letošnje presenečenje prvenstva. Simmenthal je doslej doživel že tri poraze. V nedeljo je klonil tudi v Padovi, čeprav milansko moštvo sestavljajo prvovrstni igralci, kot n. pr. Pieri, Sardagna, Vellutti, Gamba, Vittori, Riminucci in Ongaro. Fonte Levisima pa je v zadnjih dveh tekmah doživela dve »čudežni« zmagi: porazila je najprej državne prvake z izidom 90-76 (14 košev razlike!), nato pa premagala še Virtus iz Bologne (87-86). Velike zasluge za uspeh imajo: Cappelletti, Motto, Frigerio in Sarti.

Virtus je doslej doživela kar pet porazov, kar predstavlja veliko razočaranje, in se tako trenutno

SPASKI IN TALJ

Šahovsko prvenstvo Sovjetske zveze je potekalo v znamenju premoči vele mojstra Borisa Spaskija iz Leningrada. Odlikovali so se še Polugajevski, Bronštejn in Averbah. Razočarala sta Talj in Smislov.

Strokovnjaki se vprašujejo, ali je mogoče, da se je Talj uvrstil v sredo lestvice in da je doživel več grenkih porazov. Saj je Talj bil svetovni šahovski prvak in še pred nedavnim blejskim turnirjem vodilni sovjetski šahist. Do maja pa je še precej časa in poraženi šahovski prvak se bo lahko precej spočil. Zmaga pa je bila absolutno potrebna Spaskiju, ker se ni uvrstil niti za medconski turnir in zato je hotel dokazati, da se mu je takrat le slučajno spodrsnilo.

»Cestokrat se zgodi, da mi ne gre od rok,« je izjavil Talj. Tako je bilo v drugi tekmi z Botvnikom in isto se je zgodilo zdaj. Talj pa zmaguje, po nekem skritem zakonu, kjer je potrebno in kadar ima hude nasprotnike. Tako je bilo leta 1958, ko je po slabi igri za sovjetsko prvenstvo zmagal v Portorožu; tako je bilo leta 1959, ko je po neuspehu na Spartakiadi zablestel na turnirju kandidatov, in tako se je zgodilo tudi lani, ko je po porazu z Botvnikom prepričljivo zmagal na veleturnirju na Bledu. Strokovnjaki trdijo, da je sedaj na vrsti turnir kandidatov. Po porazih... zmaga. Videli bomo, če se bo Talju spet posrečilo.

ŽENA IN DOM

6 pripravljanju mize in lepem vedenju

PRIPRAVLJANJE MIZE

1 — Preden pogrnete mizo s prtom, je dobro, da denete nanjo najprej belo flanelasto blago, ki bo obvarovalo mizo pred toploto jedi in zmanjšalo šum, ki bi ga povzročali krožniki na mizi. Izberite belo barvo blaga, da se ne bo sicer bel prt zdel temnejši.

Vsaka gospodinja želi, da bi njeni prtji bili beli in čisti. Če se vam zato zgodi, da ste prt pomazali, ga po možnosti brž zamenjajte z drugim, kajti po tem, kako je miza pripravljena, ocenimo vrednost dobre gospodinje.

Kot ne sme biti madežev na prtju, tako tudi ne smete rabiti pokvarjenih žlic in vilic, posode za kavo in čaj z razbitim ročem ali pokrovom itd. Če se vam zdi škoda odstraniti za vedno podobne predmete, jih skušajte izkoristiti v druge namene.

Predn začnete pripravljati mizo, se morate prepričati, da se ne giblje. Če se pojavi ta nevšečnost, skušajte si pomagati z majhnimi koščki iz plutovine.

Kadar postavljate na mizo razne krožnike, kozarce itd., pomislite na število oseb, ki bodo pri mizi, in na jedila, ki jih boste ponudili. Če je na primer kosilo za 6-člansko družino sestavljeno iz juhe, mesa, krompirja, sira in svežega sadja, pripravite 6 krožnikov za meso, 6 krožnikov za juho, 6 žlic za juho, 6 vilic, 6 nožev za meso, 6 majhnih nožev in 6 majhnih vilic, ki bodo služili za sir in za sadje. Krožnik postavite na mizo tako, da je njegov rob

nahaja na petem mestu lestvice. Na četrtem mestu najdemo ekipo Algor. V zlati sredini so naslednje ekipe: Petrarca, Biella, Stella Azzurra in Livorno; sledijo Lazio ter na zadnjem mestu Ursus Vigevano in Zoppas iz Gorice, ki bosta po vsej verjetnosti izpadli iz prve lige.

Druga liga je razdeljena v štiri skupine. V prvi se odlikuje Partenope iz Neaplja, v drugi M.D.A., v tretji trojka All'Onesta, Gira in Prealpi, v četrti Treviso in Reyer iz Benetk. Tržaška ekipa Philco pa ni tako prodorna, kot so Tržačani upali. Tudi druga tržaška ekipa, Don Bosco, se trenutno nahaja na zadnjih mestih lestvice.

Zensko prvenstvo je tudi razdeljeno v tri skupine in trenutno so na čelu lestvice te ekipe: Omsa, Autonomi in državni prvak Ud'nese. Tržaški ekipi Philco in C.M.M. se nahajata v zadnjem delu lestvice.

(dt)

Nekaj za smeh

Zena: »Mirko, že dolgo mi nisi govoril o ljubezni.«

Mož: »Tu imaš 5000 lir.«

Zena: »O, zlati moj, kako te imam rada.«

Šef je najel novo tajnico, mlado, prijetne zunanosti, toda za pisarniško delo čisto neuporabno, ter ji dal v roke telefonski imenik, češ naj poišče v njem telefonsko številko podjetja Sloga.

Čez dve uri jo šef nestrpnostno vpraša: »Ste našli, gospodična?«

»Ne še, a do večera jo bom gotovo našla, sem že pri črki M...«

Gospe Babičevi se je z veliko diplomacijo posrečilo, da je moža odvadila hoditi kasno ponoči domov.

»Kako pa ste to storili?«

»Nekoč, ko je iskal ključavnico na oni strani vrat, sem tiho vprašala na tej strani: »Peter, si ti?«

Gospodu Babiču je ime Pavel.

»Brigita, ljubim te! Ne morem več živeti brez tebe, a ne upam si te prositi za roko...«

»Zakaj si tako plah?«

»Vidiš, dragica, tri razloge imam: prvi je ta, da nimam denarja...«

»Hvala, dragi, druga dva me zdaj sploh ne zanimata, zbogom.«

v isti črti kot rob mize; na desno stran krožnika denite najprej nož, ki naj bo obrnjen proti levi, nato žlico; na levi strani krožnika pa naj bodo vilice. Žlice, vilice in noži morajo biti za 2 cm oddaljeni od roba mize; vilice in noži za sir in sadje morajo stati vodoravno pred krožnikom; najprej vilice, nato nož, ki naj bo obrnjen proti krožniku. Ko ste to uredile, postavite na mizo kozarce, enega za vodo, drugega za vino, prtičke, pripravo za sol, olje itd. Sredi mize postavite nizko vazo s cveticami, po možnosti s kratkimi stebli, da niso v napoto.

Nato postavite na mizo 6 krožnikov za sadje in posode, v katerih naj bo po dva do tri prste vode. Te posode bodo služile za izpiranje sadja, ki ga ne lupimo (grozdje, slive), in da po jedi pomočimo vanje prste, preden jih posušimo s prtom. Na ta način obvarujemo prt pred sadnimi madeži, ki jih je zelo težko odstraniti.

Če postrežete juho kar v krožnikih, boste prtiček premaknili od sredine krožnika, kjer je njegov mesto, na levo stran krožnika.

Kakih 10 minut preden sedete k mizi, postavite nanjo košek z zrezanim kruhom, posodo s svežo vodo in košček ledu ter steklenico vina.

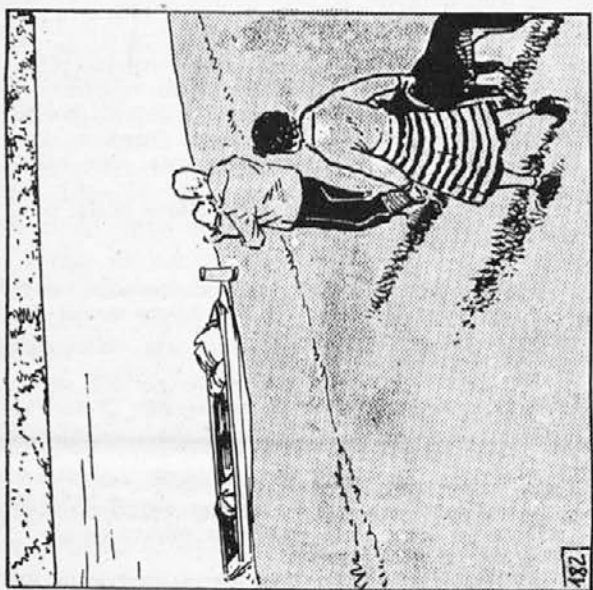
Ko ste se prepričali, da je vse v redu, lahko pokličete goste k mizi.

(Nadaljevanje sledi)

Ondina

181. To ji je tudi uspelo. Kazan je poiskal za Sivo varen kotiček v gozdu na rečnem bregu, od tam pa je vedno odhajal k Jeanni. Se le pozno ponoči se je vračal in Siva ga je vselej pričakovala s strahom. Kako dolge so bile te ure čakanja. Neke noči pa se Kazan ni vrnil. Jeannin mož ga je z dolgo vrvjo privezal k močnemu kolu.

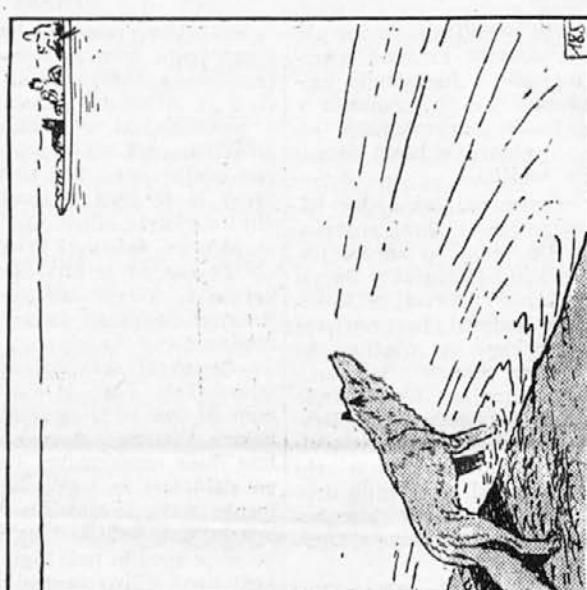
182. Jeanne in njen mož sta zgodaj vstala. Dokončala sta še zadnje priprave za odhod. Prav ko je sonce vzhajalo, je stopil iz hiše s punčko v naročju. Za njim pa je stopala Jeanne in vodila psa. Ob rečnem bregu je čakal nanje velik čoln. Ko je Jeanne za mozem vstopila v čoln, ji je Kazan sledil in se pokorno vlegel k njenim nogam.

183. Počasi je čoln odrinil od brega. Z močnimi zamahi vesla ga je mož usmeril na sredo reke. Kazan je zaprl oči in položil glavo na Jeannino naročje. Čoln se je počasi bližal kraju, kjer je Kazan pustil Sivo. Jeanne se je poslednjič ozrla h kočji, ki so jo začele zakrivati goste veje. »Na svidenje!« je žalostno zaklicala.

184. Čoln je sedaj plul mimo kraja, kjer je čakala Siva. Kazan se je vzravnal, začutil je njeno bližino in nemirno zavpil. »Kaj ti je hudo ob slovesu?« je vprašal mož svojo ženo. Jeanne mu je odgovorila: »Ne, le nekoliko težko mi je, saj sem vedno živela tukaj v gozdovih in mi je bilo tako domače tukaj ...« Kazan je trznil.

185. Mož je sledil njegovemu pogledu in Jeanne je obrnila glavo v tisto smer. Zagledala sta sivo postavbo, ki se je komaj razločila od peščenega brega. To je bila Siva, ki je svoje slepe oči uprla v Kazana. Sedaj je vse spoznala. Videla je, kar s slepimi očmi ni mogla uzreti! Kazan je s tujo ženo in otrokom odhajal proč, daleč proč!

186. »Poglej!« je šepnila Jeanne. Siva je s prednjimi nogami zabrodila v vodo. In bolj ko se je čoln oddaljeval, niže je sklanjala glavo. Tožek klic si je utrl pot čez reko. Čoln se je zagugal. Siva glava je švignila iz njega in izginila v valovih. Jeanne je kriknila. Potem je segla po moževi roki, ki je pograbila puško, in jo zadržala.

Za
naše
najmlajše

31

PO
POVESTI

J. OLIVERA
CURWOODA

RIŠE:
M. MUSTER